

Tekst 23 Een brief over Willem Drees en de Nederlandse democratie

Uitwerking oefentekst bij hoofdstuk 15

Organisatie van de tekst	Aanbevelingsbrief van een leerling uit havo 4 Genre: waarderend > Betoog Taalmiddelen om het onderwerp uit te werken (veld) Taalmiddelen om een standpunt te bepalen (toon) Taalmiddelen om samenhang aan te brengen (modus)
Stelling	Stichting Huis van de Democratie Kapelweg 13 2587 BJ Den Haag Datum: 9 juni 2008 Betreft: inrichting Huis van de Democratie Geachte heer/mevrouw, Uw stichting wil een Huis van de Democratie inrichten in Den Haag. Daarin zal ook aandacht worden besteed aan de geschiedenis van de democratie in Nederland. Wij hebben in de geschiedenisles onderzoek gedaan naar dit onderwerp. Ik vind dat in dit Huis van de Democratie veel aandacht moet zijn voor Willem Drees.
Argumenten	Willem Drees was in dit tijd erg belangrijk voor de inwoners v. Nederland. Na de WOII lag Nederland in puin en dankzij hem is Nederland weer opgebouwd . Dat heeft hij voor elkaar gekregen, doordat Harriman zag dat Willem Drees sober leefde. Harriman gaf daarom Nederland Marshallhulp. Dankzij deze hulp heeft Nederland de kans gekregen om zich weer op te bouwen.
Argument 1	
Argument 2	Ook zorgde Willem Drees ervoor dat de overheid ging bezuinigen , daardoor was er mee geld voor bestaansmogelijkheden en werkgelegenheden. Hij zorgde dus voor ingrijpende veranderingen en hij had veel invloed op de mensen in die tijd.
Argument 3	Ook heeft Willem Drees gezorgd voor gevolgen op lange termijn, die wij nu nog steeds merken zoals de AOW en de verzorgingsstaat . Hij was de grondlegger van de Noodwet Ouderdomsregeling, de voorloper van AOW. Deze pensioensregeling hebben we nog steeds, dus zonder Willem Drees hadden we deze pensioensregeling misschien helemaal niet gehad. Willem Drees is een symbool v/e ontwikkeling , namelijk de verzorgingsstaat.
Bevestiging A	Willem Drees zorgde dus voor ingrijpende veranderingen , had veel invloed op de mensen in die tijd, zorgde voor gevolgen op lange termijn en hij staat symbool voor een ontwikkeling in de samenleving, daarom vind ik dat hij opgenomen moet worden in het Huis van de Democratie . Waarom ik vind dat hij veel aandacht moet krijgen en niet bijvoorbeeld Thorbecke of Aletta Jacobs is omdat hij echt ervoor heeft gezorgd dat de mensen het weer goed hebben . Hij zorgde voor alle basisbehoefte v/d mensen na de WOII, zonder hem lang NL misschien nu nog
Argumenten	
Argument 4	

Tegenargument	steeds in puin. Thorbecke zorgde wel er wel voor dat de mensen mochten stemmen, maar dat heeft pas echt nut als mensen zich veilig en goed voelen in hun eigen land en daar heeft Willem Drees tenslotte voor gezorgd. Daarom vind ik dat Thorbecke een beetje wegvalt bij Willem Drees. Ook vind ik dat Willem meer
Tegenargument	aandacht moet krijgen dan Aletta Jacobs. Zij heeft alleen gezorgd voor de rechten v/d vrouw, terwijl Willem Drees voor het hele volk iets heeft gedaan.
Bevestiging B	Ook al vind ik wel dat Thorbecke en Aletta Jacobs voor goede veranderingen hebben gezorgd, toch vind ik dat Willem Drees meer aandacht moet krijgen, omdat het meeste voor de hele bevolking heeft gedaan zowel op economisch gebied (Marshallhulp) als sociaal gebied (AOW).
	Trees, naam school, plaats

Tekst 23 Aanbevelingsbrief ten gunste van Willem Drees in het Huis van de Democratie
materiaal Van Drie

Sociaal doel en organisatie van de tekst

De aanbevelingsbrief is te typeren als een Betoog en behoort daarmee tot de familie van de waarderende genres. Het doel van het betoog is de lezer te overtuigen van een bepaald standpunt, waarbij gebruikgemaakt wordt van relevante argumenten. Het standpunt dat in deze aanbevelingsbrief naar voren wordt gebracht is dat Willem Drees een bijzondere plaats verdient in het Huis van de Democratie.

De typische organisatie van een Betoog kent drie stadia: Stelling ^ Argumenten ^ Bevestiging. In de brief van Trees is de Stelling te herkennen in de eerste alinea, waarin zij ervoor pleit dat in het Huis van de Democratie veel aandacht moet zijn voor Willem Drees. De keuze voor juist Drees wordt vervolgens ondersteund met een flink aantal Argumenten, zoals 'dankzij hem is Nederland weer opgebouwd'. Er worden ook tegenargumenten gegeven en ontkracht, bijvoorbeeld 'Thorbecke zorgde er wel voor dat de mensen mochten stemmen, maar dat heeft pas echt nut ...'. Met het stadium van de Bevestiging is de auteur van de brief wat losjes omgegaan. Eigenlijk zien we twee keer een Bevestiging: eerst halverwege de brief, waar een aantal argumenten worden gerecapituleerd ('Willem Drees zorgde dus voor ...') en vervolgens aan het eind van de brief, waar de schrijver concludeert dat Drees meer aandacht moet krijgen dan Thorbecke en Aletta Jacobs.

Met welke taalmiddelen wordt het onderwerp uitgewerkt?

De schrijver presenteert een thema waarover zij een standpunt heeft. Het thema is de 'inrichting van het Huis van de Democratie' en het standpunt is dat 'daarin veel aandacht moet zijn voor Willem Drees'. In het thema moet een keuze gemaakt worden tussen personen: Willem Drees, Aletta Jacobs en Thorbecke. Die personen worden neergezet door hun activiteiten (prestaties) te verwoorden. 'Thorbecke zorgde er wel voor dat de mensen mochten stemmen' en 'Jacobs heeft alleen gezorgd voor de rechten van de vrouw'. Maar dit steekt nogal mager af tegen de activiteiten van Drees: 'dankzij hem is Nederland weer opgebouwd', 'hij zorgde ervoor dat de overheid ging bezuinigen', 'hij zorgde voor gevolgen op lange termijn: de AOW en de verzorgingsstaat', hij haalde de Marshallhulp binnen en 'staat symbool voor ontwikkeling'. Het zijn allemaal argumenten waarom juist 'hij opgenomen moet worden in het Huis van de Democratie'.

Met welke taalmiddelen wordt een standpunt ingenomen?

De schrijver laat door specifiek woordgebruik zien waar zij staat ten opzichte van het thema (aandacht voor Willem Drees in het Huis van de Democratie) en ten opzichte van de lezer. Om het standpunt ten opzichte van de lezer tot uitdrukking te brengen, hanteert Trees de volgende openingszinnen: 'Uw stichting wil een Huis van de Democratie inrichten ... Wij hebben in de geschiedenisles onderzoek gedaan naar dit onderwerp.' Dat deze zinnen zijn voorgegeven in de schrijfpdracht doet niets af aan hun werking: de schrijver presenteert zich als een deskundig en goed geïnformeerde adviseur voor de stichting. Een ander taalmiddel om positie ten opzichte van de lezer te bepalen is de frase 'ik vind' (drie keer in deze tekst). Daarmee onderstreept de schrijver dat het hier om haar persoonlijke (maar goed geïnformeerde) mening gaat. Anderzijds ondergraaft ze daarmee de kracht van het 'wij' aan het begin van de brief.

Trees positioneert zich ook ten opzichte van haar onderwerp Willem Drees. Met name in de stap Bevestiging (die twee keer wordt gezet) wordt het taalmiddel van het positief geladen bijvoeglijk naamwoord ingezet om waardering tot uiting te brengen. Drees 'zorgde voor *ingrijpende* veranderingen en had *veel* invloed' en 'dat Willem Drees *meer* aandacht moet krijgen, omdat (hij) het *meest* voor de *hele* bevolking heeft gedaan'. Met een retorisch fraaie herhaling kent de auteur uitzonderlijk veel belang toe aan Drees: 'Na de WOII lag Nederland in puin' en veel verder in de brief: 'zonder hem lag NL misschien nu nog steeds in puin'.

Welke taalmiddelen zorgen voor samenhang in de tekst?

De schrijver zet op verschillende niveaus specifieke taalmiddelen in om van de tekst een lopend geheel te maken. Op het niveau van de hele tekst zijn dat bijvoorbeeld *geadresseerde*, *datum* en de *aanhef* 'Geachte heer/mevrouw', en de *ondertekening*. Door het gebruik van deze conventies is het meteen duidelijk dat het om een brief gaat. Een andere leeswijzer op het niveau van de tekst is de vraag op ongeveer de helft: 'Waarom vind ik dat hij veel aandacht moet krijgen en niet bijvoorbeeld Thorbecke of Aletta Jacobs?' Deze vraag schakelt tussen de eerder genoemde en al bevestigde argumenten ten gunste van Drees en daarop volgende vergelijking van Drees met twee andere historische figuren.

De schrijver brengt samenhang aan tussen alinea's door twee keer 'Ook' te gebruiken als uitdrukking van een opsommend verband: 'Ook zorgde Willem Drees ervoor ...', 'Ook heeft Willem Drees gezorgd voor ...'

En ook op zinsniveau worden samenhang en verbanden op een effectieve wijze onder woorden gebracht. In de eerste Bevestiging zorgt 'dus' voor een concluderend verband en 'daarom' voor een redengevend verband. In de tweede Bevestiging zien we een tegenstellend verband uitgedrukt door 'Ook al ... toch'.